

2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS
STEBĖSENOS KOMITETO POSĖDŽIO

PROTOKOLINIS SPRENDIMAS

DĖL EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS PASIŪLYMO NUSTATYTI
PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJUS, TAIKANT RAŠYTINĘ PROCEDŪRĄ

2021-06-30 Nr. 44P-3 (64)

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pasiūlymas:

SIŪLOMA:

1. Pritarti pasiūlymui dėl veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.1 konkrečaus uždavinio „Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas“ Ekonomikos ir inovacijų ministerijos administruojamos priemonės **Nr. 13.1.1-LVPA-K-860 „E. KOMERCIJOS MODELIS COVID-19“** keturių projektų atrankos kriterijų nustatymo:

1. Specialusis projektų atrankos kriterijus. Projektas atitinka [Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 4-217 „Dėl Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“](#) (toliau – 2021–2023 metų strateginis veiklos planas), nuostatas.*

* Vertinama, ar projektas prisideda prie 2021–2023 metų strateginio veiklos plano pirmojo tikslo „Didinti šalies ekonomikos konkurencingumą, verslo produktyvumą ir aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį“ penktojo uždavinio „Skatinti verslumą ir įmonių augimą“ įgyvendinimo. Siekiant pirmojo 2021–2023 metų strateginio veiklos plano tikslo įgyvendinimo, projektu turi būti siekiama padidinti įmonės konkurencingumą, o siekiant penktojo uždavinio įgyvendinimo projektu turi būti diegiami e. komercijos modeliai, prisidedantys prie įmonės augimo.

Vertinama pagal paraiškos duomenis.

2. Pareiškėjas yra MVI, veikianti ne trumpiau kaip vienerius metus, kurios pačios pagamintos produkcijos vidutinės metinės pardavimo pajamos per trejus finansinius metus iki paraiškos pateikimo arba pajamos per laikotarpį nuo įmonės įregistravimo dienos (jeigu MVI įregistruota mažiau kaip prieš 3 pastaruosius finansinius metus) yra ne mažesnės kaip 50 000 Eur.*

* Vertinama, ar pareiškėjas yra MVI, kuri turi pakankamai patirties, t. y. veikia ne trumpiau kaip vienerius metus iki paraiškos pateikimo, ir kuri yra finansiškai pajėgi, t. y. kurios pačios pagamintos produkcijos vidutinės metinės pardavimo pajamos pagal pastarųjų trejų finansinių metų iki paraiškos pateikimo arba per laiką nuo įmonės įregistravimo dienos (jei MVI įregistruota mažiau kaip prieš 3 pastaruosius finansinius metus) patvirtintus metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis yra ne mažesnės kaip 50 000 Eur, įgyvendinti projekte numatytas veiklas.

Pareiškėjas yra veikianti įmonė, t. y. Juridinių asmenų registre įregistruota įmonė, turinti pajamų ir darbuotojų ir teisės aktų nustatyta tvarka teikianti ataskaitas Valstybinei mokesčių inspekcijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos skyriams ir patvirtintus metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis Juridinių asmenų registrai.

Įmonės pačios pagamintos produkcijos pajamos tikrinamos pagal metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis.

Paties pagaminta produkcija – įmonės gaminami gaminiai ir (arba) teikiamos paslaugos.

Šis projektų atrankos kriterijus taikomas tik paraiškos vertinimo metu, nes MVĮ, gavusios paramą ir sėkmingai išplėtusios veiklą, statusas gali pasikeisti, t. y. ji gali tapti, pvz., iš mažos vidutine įmone.

3. **Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. Viešųjų investicijų poveikis pareiškėjo pajamų augimo potencialui.***

* Prioritetas suteikiamas projektams, kurių pareiškėjai turės didesnę viešųjų investicijų poveikį pajamų augimo potencialui (proc.).

Investicijas gavusios įmonės viešųjų investicijų poveikis pajamų padidėjimui skaičiuojamas pagal formulę:

$F = P/I * 100$ proc., kur:

F – investicijas gavusios įmonės investicijų poveikis pajamų padidėjimui procentais;

I – projektui skirta viešoji investicija (subsidija) projektui eurais;

P – pokyčio rezultato rodiklis (kintamasis): „Įmonės, dalyvavusios projekto veiklose, pajamų pokytis“, kodas R.N.842-2, eurais.

Nurodomas įmonės, dalyvavusios projekto veiklose, pajamų pokytis, kuris apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pajamų per 1 metus po projekto finansavimo pabaigos ir pajamų paraiškos pateikimo metais, pagal su paraiška pateiktą paraiškos pateikimo metų metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis (2020 m.).

Aukštesnis įvertinimas suteikiamas didesnę pajamų augimą santykiyje su gauta viešąja investicija numatantiems MVĮ projektams.

Šiam prioritetiniam projektų atrankos kriterijui taikomas didžiausias vertinimo svorio koeficientas.

4. **Prioritetinis projektų atrankos kriterijus Pareiškėjo pajamų kritimas.***

* Prioritetas suteikiamas pareiškėjams, kurių ekonominės veiklos vidutinės vieno mėnesio pajamos, skaičiuojant nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2021 m. sausio 31 d., palyginti su 2019 metų ir 2020 metų atitinkamo laikotarpio vidutinėmis vieno mėnesio pajamomis, sumažėjo ne mažiau nei 30 procentų.

Ekonominės veiklos vidutinės vieno mėnesio pajamos vertinamos remiantis Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) deklaracijoje deklaruotais, o neteikiantiems PVM deklaracijų, pareiškėjo teikiamoje paraiškoje deklaruotais duomenimis už atitinkamą laikotarpį.

Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo.

Aukštesnis įvertinimas suteikiamas didesnę pajamų kritimą turinčių MVĮ projektams.

Argumentai: *Įvertinus tai, kad dėl COVID-19 krizės, ypač sunkų laikotarpį išgyvenusių dalies labai mažų, mažų ar vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) veikla staiga nutrūko, be to, įmonės pritrūko lėšų, susidūrė su likvidumo problemomis ar buvo priverstos veiklą perorientuoti į kitas veiklas, siūloma priemonė, kuria siekiama paskatinti MVĮ ieškoti kitų būdų, kaip pertvarkyti savo verslo modelius ir taip padidinti įmonių konkurencingumą ir užtikrinti augimą. Priemone siūlomas vienas iš tokių būdų – diegti e. komercijos modelius – perorientuojant procesus ir juos skaitmeninant per klientų savitarnos sprendimus produktų ir paslaugų elektroninėse prekybos platformose, įskaitant gamybos ir paslaugų užsakymų valdymo sprendimus bei per išteklių valdymo sistemos integravimą į produktų ir paslaugų elektroninės prekybos platformas sprendimus.*

Pasiūlyme nustatomi du specialieji kriterijai, t. y. projektai turi atitikti Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano tikslus ir uždavinius bei priemonės pareiškėjai turi būti MVĮ. Taip pat, siekiant kompleksiskai įvertinti projektų kokybę bei kiekybinius ir kokybinius parametrus. Teikiami tvirtinimui ir du prioritetiniai projektų atrankos kriterijai.

NUTARTA:

1. Pritarti pasiūlymui dėl veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.1 konkrečiau uždavinio „Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas“ Ekonomikos ir inovacijų ministerijos administruojamos priemonės **Nr. 13.1.1-LVPA-K-860 „E. KOMERCIJOS MODELIS COVID-19“** keturių projektų atrankos kriterijų nustatymo:

1. Specialusis projektų atrankos kriterijus. Projektas atitinka [Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 4-217 „Dėl Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“](#) (toliau – 2021–2023 metų strateginis veiklos planas), nuostatas.*

* Vertinama, ar projektas prisideda prie 2021–2023 metų strateginio veiklos plano pirmojo tikslo „Didinti šalies ekonomikos konkurencingumą, verslo produktyvumą ir aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį“ penktojo uždavinio „Skatinti verslumą ir įmonių augimą“ įgyvendinimo. Siekiant pirmojo 2021–2023 metų strateginio veiklos plano tikslo įgyvendinimo, projektu turi būti siekiama padidinti įmonės konkurencingumą, o siekiant penktojo uždavinio įgyvendinimo projektu turi būti diegiami e. komercijos modeliai, prisidedantys prie įmonės augimo.

Vertinama pagal paraiškos duomenis.

2. Pareiškėjas yra MVĮ, veikianti ne trumpiau kaip vienerius metus, kurios pačios pagamintos produkcijos vidutinės metinės pardavimo pajamos per trejus finansinius metus iki paraiškos pateikimo arba pajamos per laikotarpį nuo įmonės įregistravimo dienos (jeigu MVĮ įregistruota mažiau kaip prieš 3 pastaruosius finansinius metus) yra ne mažesnės kaip 50 000 Eur.*

* Vertinama, ar pareiškėjas yra MVĮ, kuri turi pakankamai patirties, t. y. veikia ne trumpiau kaip vienerius metus iki paraiškos pateikimo, ir kuri yra finansiškai pajėgi, t. y. kurios pačios pagamintos produkcijos vidutinės metinės pardavimo pajamos pagal pastarųjų trejų finansinių metų iki paraiškos pateikimo arba per laiką nuo įmonės įregistravimo dienos (jei MVĮ įregistruota mažiau kaip prieš 3 pastaruosius finansinius metus) patvirtintus metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis yra ne mažesnės kaip 50 000 Eur, įgyvendinti projekte numatytas veiklas.

Pareiškėjas yra veikianti įmonė, t. y. Juridinių asmenų registre įregistruota įmonė, turinti pajamų ir darbuotojų ir teisės aktų nustatyta tvarka teikianti ataskaitas Valstybinei mokesčių inspekcijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos skyriams ir patvirtintus metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis Juridinių asmenų registrai.

Įmonės pačios pagamintos produkcijos pajamos tikrinamos pagal metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis.

Paties pagaminta produkcija – įmonės gaminami gaminiai ir (arba) teikiamos paslaugos.

Šis projektų atrankos kriterijus taikomas tik paraiškos vertinimo metu, nes MVĮ, gavusios paramą ir sėkmingai išplėtusios veiklą, statusas gali pasikeisti, t. y. ji gali tapti, pvz., iš mažos vidutine įmone.

3. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. Viešųjų investicijų poveikis pareiškėjo pajamų augimo potencialui.*

* Prioritetas suteikiamas projektams, kurių pareiškėjai turės didesnę viešųjų investicijų poveikį pajamų augimo potencialui (proc.).

Investicijas gavusios įmonės viešųjų investicijų poveikis pajamų padidėjimui skaičiuojamas pagal formulę:

$F = P/I * 100$ proc., kur:

F – investicijas gavusios įmonės investicijų poveikis pajamų padidėjimui procentais;

I – projektui skirta viešoji investicija (subsidijs) projektui eurais;

P – pokyčio rezultato rodiklis (kintamasis): „Įmonės, dalyvavusios projekto veiklose, pajamų pokytis“, kodas R.N.842-2, eurais.

Nurodomas įmonės, dalyvavusios projekto veiklose, pajamų pokytis, kuris apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pajamų per 1 metus po projekto finansavimo pabaigos ir pajamų paraiškos pateikimo metais, pagal su paraiška pateiktų paraiškos pateikimo metų metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis (2020 m.).

Aukštesnis įvertinimas suteikiamas didesnę pajamų augimą santykiuje su gauta viešąja investicija numatantiems MVĮ projektams.

Šiam prioritetiniam projektų atrankos kriterijui taikomas didžiausias vertinimo svorio koeficientas.

4. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus Pareiškėjo pajamų kritimas.*

* Prioritetas suteikiamas pareiškėjams, kurių ekonominės veiklos vidutinės vieno mėnesio pajamos, skaičiuojant nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2021 m. sausio 31 d., palyginti su 2019 metų ir 2020 metų atitinkamo laikotarpio vidutinėmis vieno mėnesio pajamomis, sumažėjo ne mažiau nei 30 procentų.

Ekonominės veiklos vidutinės vieno mėnesio pajamos vertinamos remiantis Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) deklaracijoje deklaruotais, o neteikiantiems PVM deklaracijų, pareiškėjo teikiamoje paraiškoje deklaruotais duomenimis už atitinkamą laikotarpį.

Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo.

Aukštesnis įvertinimas suteikiamas didesnę pajamų kritimą turinčių MVĮ projektams.

Iš 53 Komiteto narių balsavime dalyvavo 33 nariai:

1. Akromienė Judita – Nacionalinis švietimo NVO tinklas;
2. Armonienė Rita – Ekonomikos ir inovacijų ministerija;
3. Augutytė Rasa – Lietuvos muziejų asociacija;
4. Augustinienė Vida – Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba;
5. Balčienė Rosita Marija – Lietuvos visuomenės sveikatos asociacija;
6. Baliukonienė Aušra – Finansų ministerija;
7. Banys Jūras – Lietuvos mokslų akademija;
8. Biliūnaitė Lingailė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija;
9. Česonis Povilas – Europos socialinio fondo agentūra;
10. Dargužas Gvidas – UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“;
11. Dapkutė-Stankevičienė Rūta – Finansų ministerija;
12. Dilba Ramūnas – Susisiekimo ministerija
13. Dirginčienė Nijolė – Regionų plėtros taryba;
14. Gurklienė Ramunė – Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija;
15. Jakubavičius Artūras – Lietuvos pramoninkų konfederacija/Lietuvos inovacijų centras;
16. Kašubienė Lidija – Centrinė projektų valdymo agentūra;
17. Kikutis Aldas – Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba;
18. Kiškis Inesis – Aplinkos ministerija;
19. Komka Arūnas – Lietuvos universitetų rektorių konferencija;
20. Miniataitė Dalia – Žemės ūkio ministerija;
21. Motiejūnas Kęstutis – UAB „Investicijų ir verslo garantijos“;
22. Muliolis Vytis – Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba;
23. Paškevičiūtė Lina – Aplinkosaugos koalicija;

24. Poviliūnas Justas – Žemės ūkio ministerija;
25. Radišauskienė Eglė – Lietuvos verslo konfederacija;
26. Salda Artūras – Lietuvos Respublikos turizmo rūmai;
27. Staniškis Jurgis Kazimieras – Kauno technologijos universitetas;
28. Sujetaitė Dovilė – Lietuvos savivaldybių asociacija;
29. Urbonienė Elena – Lietuvos nevyriausybių organizacijų vaikams konfederacija;
30. Varanauskas Arminas – asociacija „Žinių ekonomikos forumas“;
31. Vrubliauskas Vytautas – Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra;
32. Želionis Audrius – Finansų ministerija;
33. Želvys Aurimas – viešojo įstaiga Lietuvos verslo paramos agentūra.

„UŽ“ balsavo 33 Komiteto nariai, „PRIEŠ“ balsavusių nėra.

Siūloma:

2. Pritarti pasiūlymui dėl veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 1.2.1 konkrečiau uždavinio „Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ Ekonomikos ir inovacijų ministerijos administruojamos priemonės **Nr. 01.2.1-LVPA-K-823 „SmartInvest LT+“** dvylikos kriterijų keitimo:

1. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~1. Projektas atitinka Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 m. programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 17 d. nutarimu Nr. 986 „Dėl Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 metų programos patvirtinimo“, nuostatas.*~~

* Vertinama, ar projektas prisideda prie Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 m. programos pirmojo tikslo „Didinti tiesiogines investicijas į gamybos ir paslaugų sektorius“ įgyvendinimo.

~~2. Specialusis projektų atrankos kriterijus. 2. Projektas atitinka Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1281 „Dėl Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos patvirtinimo“, nuostatas.*~~

*Vertinama, ar projektas prisideda prie Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos antrojo tikslo „Didinti verslo inovacinį potencialą“ pirmojo uždavinio „Skatinti investicijas į didelę pridėtinę vertę kuriančias veiklas“ įgyvendinimo, t. y. projekto metu arba įgyvendinus projektą sukurtas (i) produktas (ai) turi būti naujas (i) įmonės lygmenyje, arba rinkos lygmenyje, arba pasaulio lygmenyje, kaip nurodyta Oslo vadove (Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition, OECD, Eurostat, 2005).

3. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **1. Projektas atitinka Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 4-217 „Dėl Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (toliau – 2021–2023 metų strateginis veiklos planas), nuostatas.***

* Vertinama, ar projektai prisidės prie 2021–2023 metų strateginio veiklos plano pirmojo tikslo „Didinti šalies ekonomikos konkurencingumą, verslo produktyvumą ir aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį“ trečiojo uždavinio „Pritraukti tiesioginių užsienio ir vietinių investicijų“ įgyvendinimo. Siekiant pirmojo 2021–2023 metų strateginio veiklos plano tikslo

įgyvendinimo, projektu turi būti vykdomos MTEP veiklos, o siekiant trečiojo uždavinio įgyvendinimo ir atliepant ekonomikos poreikius, investicijos į MTEP veiklas turi būti tiesioginės užsienio investicijos.

Vertinama pagal paraiškoje pateiktą informaciją.

4. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~32.~~ Projektas atitinka Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) ~~krypčių ir jų~~ prioritetų įgyvendinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 411 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) ~~krypčių ir jų~~ prioritetų įgyvendinimo programos patvirtinimo“, nuostatas ir bent vieno šioje programoje nustatyto prioriteto veiksmų planą **įgyvendinimo tematiką**.*

* Vertinama, ar projektas prisideda prie Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) ~~krypčių ir jų~~ prioritetų įgyvendinimo programos ir bent vieno šioje programoje nustatyto prioriteto veiksmų plano uždavinio įgyvendinimo ir atitinka konkretaus **bent vieno** prioriteto veiksmų plane nustatytą prioriteto teminį specifiškumą **įgyvendinimo tematiką**.

5. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~4.~~ Ne mažiau kaip 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų bus skirtos tyrėjų darbo vietoms (jei 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų sudaro mažiau nei 1 darbo vieta, tuomet mažiausiai 1 iš naujai sukuriamų darbo vietų, skaičiuojant viso etato ekvivalentu, turi būti tyrėjo darbo vieta). Sukurtos naujos darbo vietos bus išlaikomos ne mažiau kaip 5 metus (labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju — ne mažiau kaip 3 metus) nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos.*

* *Siekiama paskatinti kurti darbo vietas tyrėjams ir vertinama, ar projekto įgyvendinimo metu ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos iš visų tiesiogiai su projektu susijusių naujų darbo vietų ne mažiau kaip 20 procentų sudarys darbo vietos tyrėjams (jei 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų sudaro mažiau nei 1 darbo vieta, tuomet mažiausiai 1 iš naujai sukuriamų darbo vietų, skaičiuojant viso etato ekvivalentu, turi būti tyrėjo darbo vieta) ir šios darbo vietos bus išlaikytos ne mažiau kaip 5 metus (labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju — ne mažiau kaip 3 metus) nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos.*

6. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~53.~~ Investuotojo vidutinės metinės pajamos (įskaitant investuotojo įmonių grupės pajamas) per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų, o investicijos į MTEPI sritį per šį laikotarpį bent vienais finansiniais metais sudarė ne mažiau nei 1 procentą vidutinių metinių pajamų arba investuotojo turtas (įskaitant investuotojo įmonių grupės turtą) per paskutinius finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnis kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų. **Pareiškėjo (įskaitant pareiškėjo įmonių grupę) metinės pajamos per paskutinius 3 finansinius metus.***

**Siekiama paskatinti tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje pritraukimą, todėl vertinama, ar investuotojo vidutinės metinės pajamos (įskaitant investuotojo įmonių grupės pajamas) per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų, o investicijos į MTEPI sritį per šį laikotarpį bent vienais finansiniais metais sudarė ne mažiau nei 1 procentą vidutinių metinių pajamų (investicijos į MTEPI sritį vertinamos remiantis pareiškėjo paraiškoje pateikta informacija) arba investuotojo turtas (įskaitant investuotojo įmonių grupės turtą) per paskutinius finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnis kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų. Vertinama, ar pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant įmonių grupės pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės nei prašoma finansavimo suma. Jeigu prašoma didesnė nei 1 000 000 eurų finansavimo suma, pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant pareiškėjo įmonių grupės*

pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo buvo didesnės nei 1 000 000 eurų. Jeigu prašoma finansavimo suma mažesnė arba lygi 1 000 000 Eur, pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant pareiškėjo įmonių grupės pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo buvo ne mažesnės nei prašoma finansavimo suma.

Šis kriterijus taikomas tik paraiškos vertinimo metu.

7. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~6. Investuotojas MTEPI veiklą vykdo ne mažiau nei 1 metus.*~~

~~* Siekiama paskatinti tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje pritraukimą, todėl vertinama, ar bent viena investuotojo veiklą vykdoma MTEPI srityje ne mažiau nei 1 metus iki paraiškos pateikimo. Vertinama remiantis pareiškėjo paraiškoje pateikta informacija.~~

8. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. ~~74. Įgyvendinant projektą sukurto produkto (sukurtos inovacijos) naujumo lygis.*~~

~~* Siekiant skatinti naujų globaliai reikšmingų produktų kūrimą, būtina įvertinti įgyvendinant arba įgyvendinus projektą sukurto (-ų) produkto (-ų) naujumo lygį. Naujumas klasifikuojamas į tris grupes (reikšmingumo didėjimo tvarka): produktas naujas įmonės lygmeniu, produktas naujas rinkos lygmeniu, produktas naujas pasaulio lygmeniu, kaip nurodyta Oslo vadove (Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 43rd Edition, OECD, Eurostat, 20052018). Aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant arba įgyvendinus sukurtų produktų reikšmingumas yra didesnis. Reikšmingumas yra vertinamas atsižvelgiant į sukurto (-ų) produkto (-ų) naujumo lygį ir produktų skaičių.~~

9. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. **5. Įgyvendinant projektą sukurtų produktų komercinimo potencialas.***

* Siekiama skatinti rinkai patrauklesnių produktų kūrimą, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant ar įgyvendinus sukurtų produktų komercinimo potencialas yra didesnis. Komercinimo potencialas vertinamas atsižvelgiant į naujo produkto technologinės parengties lygį – aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant sukurtų produktų technologinės parengties lygis didesnis projekto pradžioje ir pabaigoje.

10. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. ~~86. Tiesiogiai su projektu susijusių sukurtų naujų tyrėjų darbo vietų skaičius. Investicijas gavusiose įmonėse įgyvendinant projektą ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos sukurtos tyrėjų darbo vietos.*~~

~~*Siekiamo skatinti tiesiogines užsienio investicijas MTEPI srityje ir atitinkamai naujų tyrėjų darbo vietų (kurios turi būti išlaikytos ne mažiau nei 5 metus, o labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju – ne mažiau kaip 3 metus nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos) kūrimą.-Naujos tyrėjų darbo vietos turi būti sukurtos įgyvendinant projektą ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos ir apskaičiuotos viso etato ekvivalentais. Aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriais sukuriama daugiau tyrėjų darbo vietų.~~

11. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. ~~97. Pritraukta privačių investicijų į MTEPI sritį pagal sumanios specializacijos kryptis. Įgyvendinant projektą ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos įmonės pajamų, gautų iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto įgyvendinimo metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų, santykis su tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis.*~~

*Siekama pritraukti daugiau tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriais projekto įgyvendinimo metu ir tris metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos bus pritraukiama daugiau privačių investicijų į MTEPI sritį pagal sumanios specializacijos kryptis.

Siekama skatinti komerciškai naudingų produktų kūrimą, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos gautų įmonės pajamų iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto įgyvendinimo metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų santykis su projekto tinkamomis finansuoti išlaidomis yra didesnis. Vertinama pagal formulę:

$X=P/I$, kurioje:

P – įgyvendinant projektą ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos įmonės gautos pajamos iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų;

I – tinkamos finansuoti projekto išlaidos.

12. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. **8. Įgyvendinant projektą numatomos vykdyti MTEP veiklos priskirtinos gyvybės mokslų sektoriui.***

*Vertinama, ar įgyvendinant projektą numatomos vykdyti MTEP veiklos yra priskirtinos gyvybės mokslų sektoriui.

Argumentai: Priemonės „SmartInvest LT+“ biudžetą papildžius 20 mln. Eur (perkeliamos lėšos iš priemonės „SmartFDI“), planuojamas naujas priemonės „SmartInvest LT+“ kvietimas. Priemonė skirta padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje, finansuojant tiesiogines užsienio investicijas į MTEP veiklas ir įmonių MTEP ir inovacijų infrastruktūrą. Pirmieji du priemonės „SmartInvest LT+“ kvietimai vyko dar 2016 metais, todėl kriterijai peržiūrėti ir atnaujinami pagal pasikeitusius teisės aktus, taip pat įvertinus ankstesniųjų kvietimų projektų vertinimo ir įgyvendinimo patirtį. Pasiūlyme dalies kriterijų atsisakoma, nes 2020 m. baigėsi strateginių dokumentų (Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 metų programos, Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos) įgyvendinimo laikotarpis ir vietoj jų nustatomas reikalavimas projektams atitikti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginį veiklos planą. Dalis kriterijų keičiami dėl metinių pajamų, sukurtų ir rinkai pateiktų produktų vertės santykio su tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis. Papildomai siūloma nustatyti naujus kriterijus dėl projekto sukurtų produktų komercinimo potencialo ir prioriteto gyvybės mokslų sektoriaus investicijoms skyrimo.

NUTARTA:

2. Pritarti pasiūlymui dėl veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 1.2.1 konkretaus uždavinio „Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ Ekonomikos ir inovacijų ministerijos administruojamos priemonės Nr. 01.2.1-LVPA-K-823 „SmartInvest LT+“ dvylikos kriterijų keitimo:

1. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **1. Projektas atitinka Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 m. programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 17 d. nutarimu Nr. 986 „Dėl Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 metų programos patvirtinimo“, nuostatas.***

* Vertinama, ar projektas prisideda prie Investicijų skatinimo ir pramonės plėtros 2014–2020 m. programos pirmojo tikslo „Didinti tiesiogines investicijas į gamybos ir paslaugų sektorius“ įgyvendinimo.

2. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~2. Projektas atitinka Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1281 „Dėl Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos patvirtinimo“, nuostatas.*~~

~~*Vertinama, ar projektas prisideda prie Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos antrojo tikslo „Didinti verslo inovacinių potencialą“ pirmojo uždavinio „Skatinti investicijas į didelę pridėtinę vertę kuriančias veiklas“ įgyvendinimo, t. y. projekto metu arba įgyvendinus projektą sukurtas (-i) produktas (-ai) turi būti naujas (-i) įmonės lygmenyje, arba rinkos lygmenyje, arba pasaulio lygmenyje, kaip nurodyta Oslo vadove (Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition, OECD, Eurostat, 2005).~~

3. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **1. Projektas atitinka Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. 4-217 „Dėl Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (toliau – 2021–2023 metų strateginis veiklos planas), nuostatas.***

* Vertinama, ar projektai prisidės prie 2021–2023 metų strateginio veiklos plano pirmojo tikslo „Didinti šalies ekonomikos konkurencingumą, verslo produktyvumą ir aukštos pridėtinės vertės verslo lyginamąją dalį“ trečiojo uždavinio „Pritraukti tiesioginių užsienio ir vietinių investicijų“ įgyvendinimo. Siekiant pirmojo 2021–2023 metų strateginio veiklos plano tikslo įgyvendinimo, projektu turi būti vykdomos MTEP veiklos, o siekiant trečiojo uždavinio įgyvendinimo ir atliepant ekonomikos poreikius, investicijos į MTEP veiklas turi būti tiesioginės užsienio investicijos.

Vertinama pagal paraiškoje pateiktą informaciją.

4. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **32. Projektas atitinka Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 411 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos patvirtinimo“, nuostatas ir bent vieno šioje programoje nustatyto prioriteto veiksmų planą **įgyvendinimo tematiką**.***

** Vertinama, ar projektas prisideda prie Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos ir bent vieno šioje programoje nustatyto prioriteto veiksmų plano uždavinio įgyvendinimo ir atitinka konkretaus **bent vieno** prioriteto veiksmų plane nustatytą prioriteto teminį specifiškumą **įgyvendinimo tematiką**.*

5. Specialusis projektų atrankos kriterijus. ~~4. Ne mažiau kaip 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų bus skirtos tyrėjų darbo vietoms (jei 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų sudaro mažiau nei 1 darbo vieta, tuomet mažiausiai 1 iš naujai sukuriamų darbo vietų, skaičiuojant viso etato ekvivalentu, turi būti tyrėjo darbo vieta). Sukurtos naujos darbo vietos bus išlaikomos ne mažiau kaip 5 metus (labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju – ne mažiau kaip 3 metus) nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos.*~~

* Siekiama paskatinti kurti darbo vietas tyrėjams ir vertinama, ar projekto įgyvendinimo metu ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos iš visų tiesiogiai su projektu susijusių naujų darbo vietų ne mažiau kaip 20 procentų sudarys darbo vietos tyrėjams (jei 20 proc. sukuriamų naujų darbo vietų sudaro mažiau nei 1 darbo vieta, tuomet mažiausiai 1 iš naujai sukuriamų darbo vietų,

~~skaičiuojant viso etato ekvivalentu, turi būti tyrėjo darbo vieta) ir šios darbo vietos bus išlaikytos ne mažiau kaip 5 metus (labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju – ne mažiau kaip 3 metus) nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos.~~

6. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **53.** Investuotojo vidutinės metinės pajamos (įskaitant investuotojo įmonių grupės pajamas) per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų, o investicijos į MTEPI sritį per šį laikotarpį bent vienais finansiniais metais sudarė ne mažiau nei 1 procentą vidutinių metinių pajamų arba investuotojo turtas (įskaitant investuotojo įmonių grupės turtą) per paskutinius finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnis kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų. **Pareiškėjo (įskaitant pareiškėjo įmonių grupę) metinės pajamos per paskutinius 3 finansinius metus.***

~~*Siekiami paskatinti tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje pritraukimą, todėl vertinama, ar investuotojo vidutinės metinės pajamos (įskaitant investuotojo įmonių grupės pajamas) per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų, o investicijos į MTEPI sritį per šį laikotarpį bent vienais finansiniais metais sudarė ne mažiau nei 1 procentą vidutinių metinių pajamų (investicijos į MTEPI sritį vertinamos remiantis pareiškėjo paraiškoje pateikta informacija) arba investuotojo turtas (įskaitant investuotojo įmonių grupės turtą) per paskutinius finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnis kaip 1 000 000,00 (vienas milijonas) eurų. Vertinama, ar pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant įmonių grupės pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo yra ne mažesnės nei prašoma finansavimo suma. Jeigu prašoma didesnė nei 1 000 000 eurų finansavimo suma, pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant pareiškėjo įmonių grupės pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo buvo didesnės nei 1 000 000 eurų. Jeigu prašoma finansavimo suma mažesnė arba lygi 1 000 000 Eur, pareiškėjo metinės pajamos (įskaitant pareiškėjo įmonių grupės pajamas) bent vienais finansiniais metais per paskutinius 3 finansinius metus iki paraiškos pateikimo buvo ne mažesnės nei prašoma finansavimo suma.~~

Šis kriterijus taikomas tik paraiškos vertinimo metu.

7. Specialusis projektų atrankos kriterijus. **6.** Investuotojas MTEPI veiklą vykdo ne mažiau nei 1 metus.*

~~* Siekiami paskatinti tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje pritraukimą, todėl vertinama, ar bent viena investuotojo veiklų vykdoma MTEPI srityje ne mažiau nei 1 metus iki paraiškos pateikimo. Vertinama remiantis pareiškėjo paraiškoje pateikta informacija.~~

8. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. **74.** Įgyvendinant projektą sukurtas produkto (sukurtos inovacijos) naujumo lygis.*

* Siekiant skatinti naujų globaliai reikšmingų produktų kūrimą, būtina įvertinti įgyvendinant arba įgyvendinus projektą sukurtą (-ų) produkto (-ų) naujumo lygį. Naujumas klasifikuojamas į tris grupes (reikšmingumo didėjimo tvarka): produktas naujas įmonės lygmeniu, produktas naujas rinkos lygmeniu, produktas naujas pasaulio lygmeniu, kaip nurodyta Oslo vadove (Oslo manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 43rd Edition, OECD, Eurostat, 20052018). Aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant arba įgyvendinus sukurtų produktų reikšmingumas yra didesnis. Reikšmingumas yra vertinamas atsižvelgiant į sukurtą (-ų) produkto (-ų) naujumo lygį ir produktų skaičių.

9. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. **5.** Įgyvendinant projektą sukurtų produktų komercinimo potencialas.*

* Siekiama skatinti rinkai patrauklesnių produktų kūrimą, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant ar įgyvendinus sukurtų produktų komercinimo potencialas yra didesnis. Komercinimo potencialas vertinamas atsižvelgiant į naujo produkto technologinės parengties lygį – aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant sukurtų produktų technologinės parengties lygis didesnis projekto pradžioje ir pabaigoje.

10. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. ~~86. Tiesiogiai su projektu susijusių sukurtų naujų tyrėjų darbo vietų skaičius. Investicijas gavusiose įmonėse įgyvendinant projektą ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos sukurtos tyrėjų darbo vietos.*~~

*Siekama skatinti tiesiogines užsienio investicijas MTEPI srityje ir atitinkamai naujų tyrėjų darbo vietų (kurios turi būti išlaikytos ne mažiau nei 5 metus, o labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių atveju – ne mažiau kaip 3 metus nuo pirmosios priėmimo į darbo vietą dienos) kūrimą. Naujos tyrėjų darbo vietos turi būti sukurtos įgyvendinant projektą ir per 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos ir apskaičiuotos viso etato ekvivalentais. Aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriais sukuriama daugiau tyrėjų darbo vietų.

11. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. ~~97. Pritraukta privačių investicijų į MTEPI sritį pagal sumanios specializacijos kryptis. Įgyvendinant projektą ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos įmonės pajamų, gautų iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto įgyvendinimo metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų, santykis su tinkamomis finansuoti projekto išlaidomis.*~~

~~*Siekama pritraukti daugiau tiesioginių užsienio investicijų MTEPI srityje, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriais projekto įgyvendinimo metu ir tris metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos bus pritraukiama daugiau privačių investicijų į MTEPI sritį pagal sumanios specializacijos kryptis.~~

Siekama skatinti komerciškai naudingų produktų kūrimą, todėl aukštesnis įvertinimas suteikiamas tiems projektams, kuriuos įgyvendinant ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos gautų įmonės pajamų iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto įgyvendinimo metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų santykis su projekto tinkamomis finansuoti išlaidomis yra didesnis. Vertinama pagal formulę:

$X=P/I$, kurioje:

P – įgyvendinant projektą ir 3 metus po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos įmonės gautos pajamos iš įgyvendinant projektą ir tiesiogiai projekto metu sukurtų ir rinkai pateiktų produktų;

I – tinkamos finansuoti projekto išlaidos.

12. Prioritetinis projektų atrankos kriterijus. **8. Įgyvendinant projektą numatomos vykdyti MTEP veiklos priskirtinos gyvybės mokslų sektoriui.***

*Vertinama, ar įgyvendinant projektą numatomos vykdyti MTEP veiklos yra priskirtinos gyvybės mokslų sektoriui.

„UŽ“ balsavo 33 Komiteto nariai, „PRIEŠ“ balsavusių nėra.

Komiteto pirmininkė

Vaida Česnulevičiūtė

Sekretoriato vadovė

Rūta Dapkutė-Stankevičienė